

Změny v sortimentu okrasných interiérových rostlin v ČR

O stoupající oblíbenosti květin v České republice svědčí mimo jiné i spotřeba květin a květinových služeb, která již několik let roste. Zatímco hodnota květin a květinových služeb byla ve spotřebním koši ČR r. 1994 přibližně 2,88 mld. Kč (288 Kč na obyvatele), r. 1999 to bylo již 5,4 mld. Kč (540 Kč na obyvatele). Situační a výhledová zpráva Ministerstva zemědělství uvádí pro r. 2002 spotřebu 6,93 mld. Kč (638 Kč na obyvatele). Nejprudší nárůst byl zaznamenán v letech 1996 – 1997 (30 %) a 1998 – 1999 (18 %). V posledním období se nárůst ustálil na přibližně 10 % ročně. I když trend růstu neustále pokračuje a lze ho očekávat i do budoucna, v porovnání s vyspělými evropskými státy je spotřeba květin na obyvatele v ČR stále nízká. Největší spotřebu v propočtu na 1 obyvatele v r. 2000 mělo Švýcarsko, největší spotřebu květin v Evropě již dlouhodobě vykazuje Německo.

Při detailnějším pohledu na objem a strukturu prodeje květin ve spotřebním koši za poslední tři roky zjistíme, že největší nárůst zaznamenala kategorie hrnkových interiérových květin záhonových a balkonových květin. Rovněž došlo k výraznému nárůstu hrnkových sezónně kvetoucích druhů, jako jsou *Saintpaulia*, *Cyclamen*, *Euphorbia pulcherrima*, *Primula*, *Chrysanthemum* – skupina drobnokvětých apod. Naopak, mírný pokles nastal u řezaných a sušených květin.

Důvody nárůstu spotřeby květin v České republice:

- rozšíření nabídky o nové rody, druhy a odrůdy, jak dovážené, tak tuzemské,

- větší zájem o kulturu bydlení, veřejného a pracovního prostředí,
- změna životního stylu obyvatelstva – vysoké pracovní nasazení, nedostatek volného času, stres, napětí – vyvolává potřebu relaxace v příjemném prostředí; květiny představují jeden z pozitivních faktorů psychického zdraví,
- preference okrasných zahrad na úkor zahrad užitkových – často souvisí s výše uvedeným bodem,
- rozvrstvení společnosti do různých příjmových kategorií; vyšší kupní síla kategorie s vyššími příjmy,
- výstavba stavebních objektů zahraničními investory, pro které je dotvoření interiéru a exteriéru květinami samozřejmostí,

- netradiční možnosti uplatnění květin v interiérech spojené se změnami ve floristice (nový sortiment, nové techniky, trendy, kombinace apod.).

Změny v sortimentu a možnostech pěstování a použití interiérových květin

Otevření hranic po r. 1989 znamenalo výrazné rozšíření nabídky hrnkových rostlin (Kuřková, 2002). Účast tuzemských dovozců na zahraničních květinových burzách umožňuje plynule zásobovat trh aktuálním sortimentem, se kterým se obchoduje ve vyspělé Evropě. Změny, kterých jsme svědky, se týkají všech kategorií květin používaných v interiérech, z nichž nejdůležitější jsou hrnkové rostliny okrasné listem a květem.

• **Hrnkové rostliny okrasné listem.** Ve skupině těchto rostlin nastalo výrazné rozšíření sortimentu o nové rody, druhy či odrůdy, např. *Hatiora* – sukulentní rostlina z čeledi *Cactaceae*, *Lygodium* – popínavá

Současná bohatá nabídka hrnkových orchidejí. Foto: archiv autorky

kapradina z východní Asie, *Calathea rufibarba*, *Ctenanthe burle-marxii*, *Rhipsalis cassutha*, *Asplenium antiquum*, *Alocasia lowii*, *A. x amazonica*. Změny v odrůdovém sortimentu některých druhů jsou tak rychlé, že je běžný spotřebitel nestačí ani sledovat (např. velké množství odrůd u druhu *Ficus benjamina*, rodu *Aglaonema*, *Dieffenbachia*, *Syngonium*, *Spathiphyllum* atd.). Je mezi nimi řada těch, které v současnosti patří mezi kosterní rostliny v interiérové tvorbě. Trh nabízí tyto rostliny nejen v nižších výškových kategoriích, ale i ve formě zapěstovaných, vzrostlých jedinců (např. *Schefflera actinophylla*, *Ficus benjamina*, *F. binnendijkii*, *F. microcarpa*, *F. lyrata*, *F. lingua*, *F. deltoidea*, *Nolina*, *Dracaena fragrans*, *D. concina*, *D. reflexa* a jiné). Můžeme se s nimi setkat především ve velkých obchodních centrech či multifunkčních objektech. Často dosahují 5 – 8 m. Rostliny těchto výškových parametrů nejsou běžnou komoditou v nabídce zahradnických firem. Je nutné je včas, minimálně s předstihem 1 roku, objednat. Jejich pěstování probíhá většinou v klimaticky příznivých podmínkách tropů, odkud se dováží do Evropy, kde ve skleníku přibližně půl až jeden rok přivyknou změněným podmínkám.

• **Hrnkové rostliny okrasné květem.** Tato kategorie interiérových rostlin spolu se záhonovými a balkonovými květinami vykazuje nejmarkantnější vzestup prodeje v posledních letech. Důvodů je několik. Prvním je fakt, že hrnková kvetoucí rostlina se stává konzumní jednorázovou záležitostí, ne dlouhodobou investicí. Větší trvanlivostí a relativně příznivější cenovou hladinou začíná konkurovat řezaným květinám. Moderní metody množení in vitro používané u řady hrnkových kvetoucích rostlin umožňují dopěstování velkého množství jedinců v relativně krátkém čase a v příznivé ceně. Ukázkovou kulturou

v tomto směru je čeled' Orchidaceae. Hrnkové kvetoucí orchideje, kterých je v současnosti na trhu široká škála, téměř vytlačily orchideje řezané. Rovněž se objevila řada odrůd drobnokvětých *Anthurium x andreanum* hybridů, *Spathiphyllum* hybridů apod.

Druhým důvodem je větší atraktivita kvetoucích rostlin v porovnání s rostlinami okrasnými listem, pokud list není výrazně vybarvený, panašovaný, pokroucený či jinak zajímavý. Hrnková kvetoucí rostlina umožňuje častou obměnu v interiéru a vnáší do něho prvek atraktivnosti, sezónnosti, neokoukanosti a neustálé změny.

S oblibou hrnkových kvetoucích rostlin souvisí i široká nabídka pěstebních nádob (z různých materiálů, různých tvarů a barev) umožňující doladit interiér a uplatnit tvůrčí schopnosti. Moderní technologie pěstování (hydroponie, minerální substráty a jiné) umožňují využití takových pěstebních substrátů, které spolu s vhodně zvolenou pěstební nádobou vnášejí do interiéru výtvorný prvek.

Nové trendy, uplatňované techniky a tvůrčí přístupy v aranžování využívají ve větší míře než dosud hrnkové kvetoucí rostliny. Plně to potvrdil i letošní veletrh, který probíhal koncem ledna v Essenu a byl věnovaný okrasným rostlinám, aranžování a propagaci jejich prodeje. Mimo floristických trendů představil zahradnické veřejnosti další nové druhy květin pro použití v interiérech, např. *Euryops virgineus*, *Hardenbergia violacea* a jiné.

Nemalý podíl na zvýšené oblibě hrnkových kvetoucích rostlin mají změny v jejich sortimentu. Na jedné straně je to rozšíření odrůdové skladby v nabídce tradičních hrnkových rostlin okrasných květem a rozšíření nabídky o nové, méně běžné taxony (např. *Exacum affine*, *Streptocarpus kirkii*, *Dipladenia sanderi*, *Allamanda cathartica*, *Whitfieldia longifolia* a jiné), na straně

druhé nabídka takových hrnkových kvetoucích rostlin, které jsme byli zvyklí pěstovat spíše jako záhonové letničky či trvalky (např. *Helianthus annuus* ‚Pacino‘, ‚Sunspot‘, ‚Teddybar‘, *Celosia cristata* ‚Amigo‘, ‚Miss Nippon‘, *Limonium sinuatum* ‚Petite Bouquet‘, *Dianthus caryophyllus* ‚Lillipot‘) a řada dalších. Velkou oblibu si získaly i hrnkové kvetoucí rostliny, které jsou v letním období ozdobou teras, balkonů, lodžii či zahrad a v zimním období jsou součástí chladných či poloteplých zimních zahrad či jiných světlých a chladnějších prostor v interiéru (např. *Brugmansia* hybridy, *Bougainvillea* hybridy, *Abutilon* hybridy, *Fuchsia* hybridy, *Argyranthemum frutescens*, *Solanum rantonnetii*, *Felicia ameloides*, *Lantana camara* a mnoho dalších).

Změny ve spotřebě květin, ať už se jedná o celkový objem prodeje, změny ve struktuře pěstovaných a prodávaných květin, či o formy jejich prodeje a zpracování, úzce souvisí s celkovými změnami probíhajícími v naší společnosti v posledních letech. Tím, že se stáváme součástí jednotného evropského prostoru, přibližujeme se konzumním společenstvem vyspělých evropských krajin. Dosažení úrovně spotřeby těchto krajin zatím brání naše nižší životní úroveň.

Tatiana Kuřková

Literatura

- Kuřková, T.: Sortiment interiérových rostlin a možnosti jejich použití v současném interiéru. In: Městské lesy – sborník přednášek. Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu Praha, 2002, s. 79 – 81.
- Okrasné rostliny. Situační a výhledová zpráva. Ministerstvo zemědělství České republiky. Praha, 2003, 64 s.